

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2023. gada 7. decembrī*

Valsts pienākumu neizpilde – Vide – Direktīva 91/271/EEK – Komunālo notekūdeņu attīrīšana – 3 pants – Kanalizācijas sistēmas – Individuālas sistēmas – 4. pants – Otrreizēja vai līdzvērtīga attīrīšana – 5. pants – Jūtīgas zonas – 15. pants – Novadišanas uzraudzīšana

Lietā C-587/22

par prasību sakarā ar pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2022. gada 8. septembrī cēlusi

Eiropas Komisija, ko pārstāv *E. Sanfrutos Cano* un *A. Sipos*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Ungāriju, ko pārstāv *Zs. Biró-Tóth* un *M. Z. Fehér*, pārstāvji,

atbildētāja,

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs *F. Biltšens* [*F. Biltgen*], tiesneši *J. Pasers* [*J. Passer*] (referents) un *M. L. Arasteja Saūna* [*M. L. Arastey Sahún*],

ģenerāladvokāts: *N. Emiliu* [*N. Emiliou*],

sekretārs: *A. Kalots Eskobars* [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – ungāru.

Spriedums

1 Eiropas Komisija savā prasības pieteikumā lūdz Tiesu atzīt, ka:

- neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai Bēkēšas [Békés], Dabašas [Dabas], Dunavaršānas [Dunavarsány], Hodmēzēvāšārhejas [Hódmezővásárhely], Kesthejas [Keszthely], Kēthejas [Kéthely], Kiškunhalašas [Kiskunhalas], Keremas [Köröm], Marcali [Marcali], Mežētūras [Mezőtúr], Naġkērešas [Nagykörös], Pilišverešvāras [Pilisvörösvár], Šoltvadkertas [Soltvadkert], Sēčēņi [Szécsény], Sentendres [Szentendre], Sentešas [Szentés], Sigetsentmiklošas [Szigetszentmiklós], Tekelas [Tököl], Tolnas [Tolna], Verešēghāzas [Veresegyház], Zalaegersegas [Zalaegerszeg] un Zalakarošas [Zalakaros] (Ungārija) aglomerācijās būtu komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmas un tās šīm sistēmām būtu pieslēgtas, vai lai individuālās komunālo notekūdeņu savākšanas sistēmas vai citas piemērotas sistēmas nodrošinātu to pašu vides aizsardzības līmeni kā kanalizācijas un attīrīšanas sistēmas, un lai komunālie notekūdeņi, kas nonāk kanalizācijas sistēmās, pirms novadišanas tiktu attīrīti atkārtoti vai tam līdzvērtīgā veidā, Ungārija nav izpildījusi Padomes Direktīvas 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu (OV 1991, L 135, 40. lpp.) 3., 4. un 10. pantā paredzētos pienākumus;
- neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai komunālie notekūdeņi Kesthejas, Kēthejas, Marcali, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijās tiktu pakļauti stingrākai attīrīšanai nekā otrreizējā attīrīšana, Ungārija nav izpildījusi Direktīvas 91/271 5. un 10. pantā paredzētos pienākumus, un
- neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai Bēkēšas, Dabašas, Dunavaršānas, Hodmēzēvāšārhejas, Kesthejas, Kēthejas, Kiškunhalašas, Keremas, Marcali, Mežētūras, Naġkērešas, Pilišverešvāras, Šoltvadkertas, Sēčēņi, Sentendres, Sentešas, Sigetsentmiklošas, Tekelas, Tolnas, Verešēghāzas, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijās nodrošinātu novadišanas no komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtām uzraudzīšanu, Ungārija nav izpildījusi Direktīvas 91/271 15. pantā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 91/271

2 Direktīvas 91/271 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka visām aglomerācijām ir komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmas:

- vēlākais līdz 2000. gada 31. decembrim tām, kuru cilvēka ekvivalents (c.e.) ir 15 000 un vairāk,
- vēlākais līdz 2005. gada 31. decembrim tām, kuru cilvēka ekvivalents (c.e.) ir starp 2000 un 15 000.

Vēlākais līdz 1998. gada 31. decembrim dalībvalstis izveido kanalizācijas sistēmas notekūdeņu novadišanai saņemošajos ūdeņos, ko uzskata par “jutīgajām zonām”, kā definēts 5. pantā, no aglomerācijām, kuru c.e. pārsniedz 10 000.

Ja kanalizācijas sistēmu izveidošana nav pamatota, jo tā vai nu nedos nekādu labumu videi, vai ietvers pārmērīgas izmaksas, izmanto individuālas sistēmas vai citas piemērotas sistēmas, kas nodrošina to pašu vides aizsardzības līmeni.”

3 Direktīvas 91/271 4.–7. pantā ir noteiktas vairākas prasības attiecībā uz komunālo notekūdeņu attīrīšanu.

4 Šīs direktīvas 4. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalsts nodrošina, ka komunālos notekūdeņus, kas nonāk kanalizācijas sistēmās, pirms novadīšanas atkārtoti attīra vai attīra līdzvērtīgi saskaņā ar sekojošiem nosacījumiem:

- vēlākais līdz 2000. gada 31. decembrim – visām novadīšanām no aglomerācijām ar vairāk nekā 15 000 c.e.,
- vēlākais līdz 2005. gada 31. decembrim – visām novadīšanām no aglomerācijām ar 10 000 līdz 15 000 c.e.,
- vēlākais līdz 2005. gada 31. decembrim – visām novadīšanām saldūdeņos un estuāros no aglomerācijām ar 2000 līdz 10 000 c.e.”

5 Saskaņā ar minētās direktīvas 5. pantu:

“1. Šā panta 2. punkta mērķiem dalībvalstis līdz 1993. gada 31. decembrim nosaka jutīgās zonas atbilstīgi II pielikumā norādītajiem kritērijiem.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka vēlākais līdz 1998. gada 31. decembrim visi komunālie notekūdeņi no aglomerācijām ar c.e. lielāku par 10 000, kas nonāk kanalizācijas sistēmās, pirms izvadīšanas jutīgajās zonās tiek pakļauti stingrākai attīrīšanai nekā noteikts 4. pantā.

[..]

4. Alternatīvi, 2. un 3. punktā izklāstītās prasībās atsevišķām iekārtām nav jāpiemēro jutīgajās zonās, ja var pierādīt, ka minimālais samazinājuma procents vispārējam visās komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtās ienākošajam daudzumam šajā zonā ir vismaz 75 % no kopējā fosfora daudzuma un vismaz 75 % no kopējā slāpekļa daudzuma.

[..]”

6 Šīs pašas direktīvas 10. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kas tiek celtas atbilstīgi 4., 5., 6. un 7. panta prasībām, projektētu, celtu, darbinātu un uzturētu, nodrošinot apmierinošu darbību visos parastajos vietējos klimata apstākļos. [..]”

7 Direktīvas 91/271 15. pantā ir noteikts:

“1. Kompetentās iestādes vai atbilstošās organizācijas uzrauga:

- izplūdes no komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, lai pārlicinātos par atbilstību I pielikuma B daļā noteiktajām prasībām saskaņā ar I pielikuma D daļā aprakstītajām kontroles procedūrām,
- virszemes ūdeņos izvietoto dūņu apjomu un sastāvu.

2. Kompetentās iestādes vai atbilstošajās organizācijas uzrauga ūdeņus, kuros ieplūst ūdeņi no komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, un pašas izplūdes, kā minēts 13. pantā, gadījumos, kur ir sagaidāms, ka saņemošā vide tiks nopietni ietekmēta.

[..]”

2003. gada Pievienošanās akts

8 Akta par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai nosacījumiem un pielāgojumiem Līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā (OV 2003, L 236, 33. lpp.; turpmāk tekstā – “2003. gada Pievienošanās akts”), X pielikuma 8. iedaļas B. sadaļas 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

“Atkāpjoties no Direktīvas 91/271/EEK 3., 4. panta un 5. panta 2. punkta un atbilstīgi turpmāk paredzētajiem starpposma mērķiem, Ungārijā līdz 2015. gada 31. decembrim pilnībā nepiemēro prasības attiecībā uz komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmām un attīrīšanu:

- attiecībā uz paaugstināta riska apvidu aglomerācijām, kuru [C.E.] skaits ir 10 000 vai vairāk, atbilstību direktīvas noteikumiem nodrošina līdz 2008. gada 31. decembrim;
- attiecībā uz normāla riska apvidu aglomerācijām, kuru [C.E.] skaits ir 15 000 vai vairāk, atbilstību direktīvas noteikumiem nodrošina līdz 2010. gada 31. decembrim.”

Pirmstiesas procedūra

9 2017. gada 16. februārī Komisija nosūtīja Ungārijai brīdinājuma vēstuli, kurā tā būtībā norādīja, ka no tās rīcībā esošās informācijas izriet, ka 2003. gada Pievienošanās aktā noteiktajos datumos šī dalībvalsts neievēroja dažas no Direktīvā 91/271 paredzētajām prasībām attiecībā uz noteiktu skaitu Ungārijas aglomerāciju.

10 2017. gada 21. aprīlī Ungārija atbildēja uz šo brīdinājuma vēstuli.

11 Tā kā Komisiju šī atbilde neapmierināja, tā 2017. gada 8. decembrī Ungārijai saskaņā ar LESD 258. pantu nosūtīja argumentētu atzinumu, kurā tā pārmeta šai dalībvalstij Direktīvā 91/271 paredzēto pienākumu neizpildi.

12 2018. gada 13. februārī Ungārija sniedza atbildi uz šo argumentēto atzinumu.

- 13 Tā kā šī atbilde Komisiju nepārliecināja, tā cēla šo prasību sakarā ar pienākumu neizpildi.

Par prasību

- 14 Prasības pamatojumam Komisija izvirza četrus iebildumus par, pirmkārt, Direktīvas 91/271 3. un 10. panta pārkāpumu, otrkārt, šīs direktīvas 4. un 10. panta pārkāpumu, treškārt, minētās direktīvas 5. un 10. panta pārkāpumu un, ceturtkārt, šīs pašas direktīvas 15. panta pārkāpumu.

Par pirmo iebildumu – Direktīvas 91/271 3. un 10. panta pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 15 Pirmām kārtām, Komisija apgalvo, ka Ungārija nav ievērojusi Direktīvas 91/271 3. panta 1. punktā paredzētās prasības attiecībā uz Bēkēšas, Dabašas, Dunavaršānas, Hodmēzēvāšārhejas, Kesthejas, Kēthejas, Kiškunhalašas, Keremas, Marcali, Mezētūras, Naġkērešas, Pilišverešvāras, Šoltvadkertas, Sēčēņi, Sentendres, Sentešas, Sigetsentmiklošas, Tekelas, Tolnas, Verešēghāzas, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijām.
- 16 Pirmkārt, tās rīcībā esošā informācija parādot, ka 2003. gada Pievienošanās akta X pielikuma 8. iedaļas B. sadaļas 1. punkta a) apakšpunktā paredzētajos datumos visās šajās aglomerācijās atkārtoti un ievērojamā proporcijā tiek izmantotas individuālās komunālo notekūdeņu savākšanas sistēmas. Turklāt pieslēguma šo ūdeņu kanalizācijas sistēmām līmenis – ja šādas sistēmas pastāv – visās minētajās aglomerācijās esot neliels.
- 17 Otrkārt, atkārtota un plaša individuālu komunālo notekūdeņu savākšanas sistēmu izmantošana attiecīgajās aglomerācijās neatbilstot Direktīvas 91/271 3. panta 1. punktā paredzētajām prasībām. Šīs tiesību normas pirmajā un otrajā daļā ir noteikts, ka minēto aglomerāciju komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmu izveidošana ir norma, un tās trešajā daļā ir noteikts, ka tikai tad, ja šādu kanalizācijas sistēmu izveidošana nav pamatota ar vides vai finanšu apsvērumiem, ar dažiem nosacījumiem var tikt izmantotas individuālas šo ūdeņu savākšanas sistēmas. Taču šajā lietā Ungārija nekad neesot pierādījusi, ka kanalizācijas sistēmu ierīkošana attiecīgajās aglomerācijās nebūtu pamatota. Turklāt šī dalībvalsts arī neesot pierādījusi, ka Ungārijas tiesiskais regulējums par individuālu komunālo notekūdeņu savākšanas sistēmu izmantošanu ļautu panākt, ka tās nodrošina tādu pašu vides aizsardzības līmeni, kāds tiktu nodrošināts ar kanalizācijas sistēmām.
- 18 Otrām kārtām, Komisija būtībā apgalvo, ka, tā kā attiecīgās aglomerācijas nav aprīkotas ar Direktīvas 91/271 3. panta 1. punktā paredzētajām prasībām atbilstošām kanalizācijas sistēmām, ir jāuzskata, ka Ungārija nav izpildījusi arī šīs direktīvas 10. pantā paredzētās attīrīšanas iekārtām piemērojamās prasības.
- 19 Ungārija būtībā atbild, pirmkārt, ka jautājums par to, vai ir ievērotas Direktīvas 91/271 3. panta 1. punktā paredzētās prasības, ir jāizvērtē šajā direktīvā definēto aglomerāciju līmenī.
- 20 Otrkārt, šis iebildums esot balstīts uz kļūdainu Direktīvas 91/271 3. panta 1. punkta interpretāciju. No šīs tiesību normas izrietot, ka komunālo notekūdeņu savākšanu var nodrošināt ne tikai kanalizācijas sistēmas, bet arī individuālas sistēmas. Līdz ar to, pat ja šo ūdeņu savākšana saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ir skaidrs un nepārprotams pienākums sasniegt rezultātu, šis

pienākums varētu tikt izpildīts, izmantojot visas šīs sistēmas, ar nosacījumu, ka, pirmām kārtām, individuālo sistēmu izmantošana ir pamatota un, otrām kārtām, ar tām tiek nodrošināts tāds pats vides aizsardzības līmenis, kāds tiktu nodrošināts ar kanalizācijas sistēmām.

- 21 Treškārt, šajā lietā šīs dažādās prasības esot ievērotas.

Tiesas vērtējums

- 22 Pirmais iebildums ir iedalīts divās daļās.
- 23 Attiecībā uz šī iebilduma pirmo daļu, kas attiecas uz Direktīvas 91/271 3. panta 1. punkta pārkāpumu, ir jāatgādina, ka šī punkta pirmajās divās daļās dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt, lai visās aglomerācijās vēlākais konkrētos šajās daļās noteiktajos datumos būtu ierīkotas komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmas. Savukārt šī punkta trešajā daļā ir noteikts, ka tad, ja kanalizācijas sistēmu izveidošana nav pamatota, jo tā vai nu nedos nekādu labumu videi, vai ietvers pārmērīgas izmaksas, izmanto individuālas komunālo notekūdeņu savākšanas sistēmas vai citas piemērotas sistēmas, kas nodrošina to pašu vides aizsardzības līmeni.
- 24 Visupirms – no šīs direktīvas 3. panta 1. punkta formulējuma un struktūras izriet, ka ar šo tiesību normu dalībvalstīm ir uzlikts precīzs, skaidrs un viennozīmīgs pienākums sasniegt rezultātu, proti, nodrošināt, ka ikviena aglomerācija, uz kuru tas attiecas, ir aprīkota ar kanalizācijas sistēmu, kas ļauj savākt visus tās radītos komunālos notekūdeņus (spriedumi, 2014. gada 6. novembris, Komisija/Belģija, C-395/13, EU:C:2014:2347, 31. punkts, kā arī 2020. gada 5. marts, Komisija/Kipra (Komunālo notekūdeņu savākšana un attīrīšana), C-248/19, EU:C:2020:171, 27. punkts).
- 25 Turpinot – individuālas komunālo notekūdeņu savākšanas sistēmas ir pieļaujams izmantot tikai, atkāpjoties no šī pienākuma (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 6. novembris, Komisija/Belģija, C-395/13, EU:C:2014:2347, 36. punkts).
- 26 Visbeidzot, no Direktīvas 91/271 3. panta 1. punkta trešās daļas izriet, ka šādu individuālu sistēmu izmantošana konkrētā aglomerācijā ir iespējama tikai tad, ja ir ievērotas divas kumulatīvas prasības. Pirmkārt, attiecīgajai dalībvalstij ir jāpierāda, ka ierīkot šajā aglomerācijā kanalizācijas sistēmu nav pamatoti vides vai finanšu apsvērumu dēļ. Otrkārt, gadījumā, ja šī iepriekšējā prasība ir ievērota, vēl ir jāpierāda, ka individuālās komunālo notekūdeņu savākšanas sistēmas vai citas piemērotas sistēmas, kuras tiek izmantotas šādas kanalizācijas sistēmas vietā, nodrošina vides aizsardzību, kas ir līdzvērtīga tai, kādu nodrošinātu šī kanalizācijas sistēma (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 31. maijs, Komisija/Itālija, C-251/17, EU:C:2018:358, 37. punkts).
- 27 Šajā lietā jākonstatē, pirmām kārtām – Ungārija neapstrīd, ka individuālās komunālo notekūdeņu savākšanas sistēmas aglomerācijās, uz kurām attiecas pirmais iebildums, tiek izmantotas atkārtoti un bieži. Līdz ar to šī situācija ir jāuzskata par pierādītu.
- 28 Otrām kārtām, šī dalībvalsts neapgalvo un nepierāda, ka minētā situācija attiecībā uz katru no attiecīgajām aglomerācijām būtu izskaidrojama ar to, ka komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmu izmantošana vides vai finanšu apsvērumu dēļ nav pamatota. Būtībā tā tikai apgalvo, ka individuālās šo ūdeņu savākšanas sistēmas, kas tiek izmantotas minēto kanalizācijas sistēmu vietā, ir pakļautas juridiskiem un tehniskiem uzstādīšanas un ekspluatācijas nosacījumiem, kas ļauj

uzskatīt, ka to izmantošana ir pamatota. Tomēr, šādi argumentējama, Ungārija nenorāda nevienu ar vidi saistītu vai finansiālu iemeslu, kas pierādītu, ka kanalizācijas sistēmu izmantošana nav pamatota.

- 29 No tā izriet, ka pirmā pamata pirmā daļa ir jāapmierina.
- 30 Attiecībā uz pirmā iebilduma otro daļu par Direktīvas 91/271 10. panta pārkāpumu ir jānorāda, ka šajā pantā dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt, lai komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kas tiek celtas atbilstīgi 4.–7. panta prasībām, projektētu, celtu, darbinātu un uzturētu, nodrošinot apmierinošu darbību visos parastajos to atrašanās vietas klimata apstākļos.
- 31 Kā izriet no minētā 10. panta formulējuma, tajā dalībvalstīm noteiktais pienākums attiecībā uz attīrīšanas iekārtām papildina Direktīvas 91/271 4.–7. pantā tām noteiktos pienākumus komunālo notekūdeņu attīrīšanas jomā. Tādējādi attīrīšanas iekārtām, kuru izveidošana ir noteikta šīs direktīvas 10. pantā, ir jātiek projektētām, uzbūvētām, darbinātām un uzturētām tā, lai tiktu ievērotas prasības, kas piemērojamas šo ūdeņu attīrīšanai saskaņā ar minētās direktīvas 4.–7. pantu, sākot no brīža, kad tie nonāk kanalizācijas sistēmās, kuras ir jāuzstāda atbilstoši šīs pašas direktīvas 3. pantam.
- 32 Šajā ziņā Tiesa ir vairākkārtīgi nospriedusi, ka Direktīvas 91/271 10. pantā dalībvalstīm noteiktais pienākums attiecībā uz komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtām paredz, ka ir ievērotas šīs direktīvas 4.–7. pantā paredzētās prasības šo ūdeņu attīrīšanai, un tādējādi šo pienākumu nevar uzskatīt par izpildītu, ja nav izpildītas šīs iepriekšējās prasības (spriedumi, 2012. gada 19. jūlijs, Komisija/Itālija, C-565/10, EU:C:2012:476, 41.–44. punkts, kā arī 2021. gada 6. oktobris, Komisija/Itālija (Komunālo notekūdeņu savākšana un attīrīšana), C-668/19, EU:C:2021:815, 94. punkts).
- 33 Tāpat, ņemot vērā saikni starp Direktīvas 91/271 4.–7. panta noteikumiem un šīs direktīvas 3. pantu, Tiesa ir nospriedusi, ka šīs tiesību normas ir jāuzskata par neievērotām, ja nav izpildīts pienākums iepriekš pārliecināties, ka visās aglomerācijās, uz kurām attiecas šis 3. pants, ir kanalizācijas sistēma, kas ļauj savākt visus šīs aglomerācijas radītos komunālos notekūdeņus (šajā nozīmē attiecībā uz minētās direktīvas 4. pantu skat. spriedumus, 2007. gada 25. oktobris, Komisija/Grieķija, C-440/06, EU:C:2007:642, 25. punkts, kā arī 2017. gada 4. maijs, Komisija/Apvienotā Karaliste, C-502/15, EU:C:2017:334, 46. punkts, un attiecībā uz šīs pašas direktīvas 5. pantu – spriedumu, 2019. gada 28. marts, Komisija/Īrija (Notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēma), C-427/17, EU:C:2019:269, 166. un 184. punkts).
- 34 Līdz ar to ir jāatzīst, ka, nepastāvot tādām komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmām, kādas paredzētas Direktīvas 91/271 3. pantā, komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtas – pretēji šīs direktīvas 10. panta prasībām – nevar tikt uzskatītas par tādām, kas būtu projektētas, celtas, darbinātas un uzturētas tā, lai tās atbilstu minētās direktīvas 4.–7. pantā noteiktajām prasībām.
- 35 Tādējādi, ņemot vērā saikni, kas vieno visus šos pantus, Direktīvas 91/271 3. panta 1. punkta pārkāpums izraisa šīs direktīvas 10. panta pārkāpumu.
- 36 Šajā lietā, tā kā no šī sprieduma 23.–29. punkta izriet, ka Ungārija nav izpildījusi Direktīvas 91/271 3. panta 1. punktā paredzēto pienākumu, ir jāsecina, ka šī dalībvalsts nav izpildījusi arī šīs direktīvas 10. pantā noteikto pienākumu.

- 37 No tā izriet, ka arī pirmā iebilduma otrā daļa ir pamatota un līdz ar to pirmais iebildums ir jāapmierina pilnībā.

Par otro un trešo iebildumu – Direktīvas 91/271 4., 5. un 10. panta pārkāpumu

- 38 Atšķirībā no pirmā iebilduma, kas attiecas uz jautājumu par komunālo notekūdeņu savākšanu aglomerācijās, uz kurām attiecas šī prasība, otrais un trešais iebildums attiecas uz jautājumu par šo ūdeņu attīrīšanu šajās pašās aglomerācijās, tāpēc tie ir jāizskata kopā.

Lietas dalībnieku argumenti

- 39 Ar otro iebildumu Komisija apgalvo, ka attiecībā uz Bēkēšas, Dabašas, Dunavaršānas, Hodmēzēvāšārhejas, Kesthejas, Kēthejas, Kiškunhalašas, Keremas, Marcali, Mezētūras, Naġkērešas, Pilišverešvāras, Šoltvadkertas, Sēčēņi, Sentendres, Sentešas, Sigetsentmiklošas, Tekelas, Tolnas, Verešēghāzas, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijām Ungārija nav ievērojusi Direktīvas 91/271 4. panta 1. punktā paredzētās prasības.
- 40 Šajā ziņā tā vispirms norāda, ka šajā tiesību normā dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt, lai komunālos notekūdeņus, kas nonāk kanalizācijas sistēmās, pirms novadīšanas attīrītu atkārtoti vai līdzvērtīgi.
- 41 Turpinājumā tā uzskata, ka šī pienākuma ievērošana nozīmē, ka kanalizācijas sistēmām, ar kurām ir jāapriko visas aglomerācijas, pilnībā un efektīvi jānodrošina, ka komunālie notekūdeņi tiek atkārtoti vai līdzvērtīgi attīrīti.
- 42 Visbeidzot tā būtībā norāda, ka šajā gadījumā, tā kā attiecīgās aglomerācijas nav aprīkotas ar kanalizācijas sistēmām, kas atbilstu Direktīvas 91/271 3. panta 1. punktā paredzētajām prasībām, šīs sistēmas līdz ar to ir jāuzskata par tādām, kuras neatbilst arī attiecīgi šīs direktīvas 4. panta 1. punktā un 10. pantā paredzētajām prasībām.
- 43 Trešajā iebildumā Komisija apgalvo, ka Ungārija attiecībā uz Kesthejas, Kēthejas, Marcali, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijām nav izpildījusi stingrākas prasības, kas saskaņā ar Direktīvas 91/271 5. panta 2. punktu piemērojamas aglomerācijām, kuras atrodas jutīgajās zonās. Argumentācija, ko tā izvirza šīs nostājas atbalstam, būtībā ir analogiska tai, kas ir otrā iebilduma pamatā. Tomēr Komisija turklāt apgalvo, ka tiesību norma, uz kuras pārkāpumu tā atsauca, ir piemērojama attiecīgajām aglomerācijām. Ungārija nevarot atsaukties uz Direktīvas 91/271 5. panta 4. punktā paredzēto atkāpi, jo tā neesot pierādījusi, ka ir ievērojusi šim nolūkam izvirzītās prasības. Turklāt uz šo atkāpi var atsaukties tikai tad, ja iepriekš ir ievērots šīs direktīvas 3. pants.
- 44 Ungārija visupirms uzskata, ka, ciktāl pirmais Komisijas izvirzītais iebildums nav pamatots, tas nevar būt citādi attiecībā uz otro iebildumu.
- 45 Turpinot – pat atzīstot katrā ziņā, ka daļa no attiecīgo aglomerāciju radītajiem komunālajiem notekūdeņiem netiek savākta kanalizācijas sistēmā, tā tomēr tiek transportēta no individuālajām sistēmām, kurās tā tiek savākta, uz attīrīšanas iekārtām, kur tā tiek attīrīta atbilstoši Direktīvas 91/271 4. panta 1. punktā paredzētajām prasībām.

46 Visbeidzot, trešais iebildums esot jānoraida, pamatojoties uz to, ka Ungārija ir nolēmusi izmantot Direktīvas 91/271 5. panta 4. punktā paredzēto atkāpi, ka Komisija pret šo lēmumu nav iebildusi un ka ir ievērotas visas prasības, kas paredzētas, lai varētu atsaukties uz šo atkāpi.

Tiesas vērtējums

47 Pirmām kārtām, ir jānorāda, ka Direktīvas 91/271 4. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka komunālos notekūdeņus, kas nonāk kanalizācijas sistēmās, pirms novadīšanas attīra atkārtoti vai līdzvērtīgi.

48 Savukārt šīs direktīvas 5. panta 2. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai komunālie notekūdeņi, kas nonāk kanalizācijas sistēmās, jutīgajās zonās tiktu pakļauti stingrākai attīrīšanai, nekā paredzēts minētās direktīvas 4. panta 1. punktā.

49 Kā izriet no Tiesas judikatūras, šīs normas uzliek dalībvalstīm pienākumu nodrošināt, ka visi komunālie notekūdeņi, kas nonāk kanalizācijas sistēmās, tiek attīrīti atkārtoti vai līdzvērtīgi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 7. maijs, Komisija/Portugāle, C-530/07, EU:C:2009:292, 53. un 56. punkts) un jutīgajās zonās tiek pakļauti stingrākai attīrīšanai nekā šī atkārtotā vai līdzvērtīgā attīrīšana (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, Komisija/Itālija (Komunālo notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēma), C-668/19, EU:C:2021:815, 63. punkts).

50 Turklāt, ņemot vērā saikni, kas, kā norādīts šī sprieduma 33. punktā, saista minētās normas ar Direktīvas 91/271 3. pantu, ir jāuzskata, ka tās nav ievērotas, ja nav izpildīts šajā pantā dalībvalstīm iepriekš noteiktais pienākums sasniegt rezultātu attiecībā uz komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmu ierīkošanu.

51 No tā izriet, ka šajā lietā, tā kā Ungārija nav izpildījusi Direktīvas 91/271 3. panta 1. punktā paredzēto pienākumu attiecībā uz šajā prasībā minētajām aglomerācijām, ir jāuzskata, ka tā *a fortiori* neizpilda šīs direktīvas attiecīgi 4. panta 1. punktā un 5. panta 2. punktā paredzētos pienākumus.

52 Otrām kārtām, lai gan ir taisnība, ka Direktīvas 91/271 5. panta 4. punktā ir paredzēts, ka attīrīšanas iekārtai izvirzītie nosacījumi, it īpaši saskaņā ar šī panta 2. punktu, nav obligāti piemērojami jutīgajām zonām, ja var pierādīt, ka atsevišķi šajā 4. punktā paredzētie nosacījumi ir izpildīti, šajā gadījumā ir jākonstatē, ka Ungārija vienīgi apgalvo, ka šie nosacījumi ir izpildīti, un ar konkrētiem, precīziem un pilnīgiem pierādījumiem nepierāda, kādā mērā minētie nosacījumi ir tikuši konkrēti un reāli savlaicīgi izpildīti attiecībā uz katru no jutīgajām zonām, uz kurām attiecas šī prasība.

53 Visbeidzot trešām kārtām, runājot par Direktīvas 91/271 10. pantu, ir jāatgādina, ka, ņemot vērā saikni, kura, kā norādīts šī sprieduma 31. un 32. punktā, saista 10. pantu ar šīs direktīvas 4.–7. pantu, pienākums, kas tajā ir noteikts dalībvalstīm attiecībā uz komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, ir jāuzskata par neizpildītu, ja nav izpildītas prasības, kādas 4.–7. pantā dalībvalstīm vispirms ir izvirzītas šo ūdeņu attīrīšanai.

54 Ņemot vērā šā sprieduma 36. un 51. punktā izdarītos konstatējumus, šajā lietā izriet – ir jāuzskata, ka Ungārija nav izpildījusi minēto pienākumu.

55 No tā izriet, ka otrais un trešais iebildums ir jāapmierina.

Par ceturto iebildumu – Direktīvas 91/271 15. panta pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 56 Komisija norāda, ka argumentētajā atzinumā tā ir secinājusi, ka Ungārija nav izpildījusi Direktīvas 91/271 15. pantā paredzētos pienākumus, jo tā ar aktualizētiem datiem, kas atbilstu šajā pantā minētajām prasībām, nav pierādījusi, ka tā būtu izpildījusi savu pienākumu uzraudzīt novadišanu no attīrīšanas iekārtām, ar kurām aprīkotas šajā prasībā minētās aglomerācijas.
- 57 Savukārt Ungārija apgalvo, ka tā ir izpildījusi minētos pienākumus.

Tiesas vērtējums

- 58 Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 21. pantu un Tiesas Reglamenta 120. panta c) punktu prasības pieteikumā tostarp ir jāietver kopsavilkums par izvirzītajiem pamatiem. No tā izriet, ka ikvienā prasības pieteikumā, ko Komisija iesniegusi atbilstoši LESD 258. pantam, ir ne tikai jānorāda precīzi iebildumi, par kuriem Tiesai tiek lūgts lemt, bet arī pietiekami skaidri un precīzi jāietver būtiskie tiesiskie un faktiskie apstākļi, ar ko ir pamatots katrs no šiem iebildumiem; šo prasību neievērošana atkarībā no konkrētā gadījuma izraisa šī prasības pieteikuma vai attiecīgā iebilduma nepieņemamību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 10. decembris, Komisija/Apvienotā Karaliste, C-390/07, EU:C:2009:765, 339. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 59 Šajā lietā jākonstatē, ka attiecībā uz šo iebildumu Komisija nesniedz tiesiskus un faktiskus argumentus, kas varētu atbilst šīm prasībām, bet būtībā aprobežojas ar atsauci uz argumentētajā atzinumā ietvertajiem konstatējumiem un vērtējumiem.
- 60 Līdz ar to šis arguments ir jānoraida kā nepieņemams.
- 61 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka:
- neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka Bēkēšas, Dabašas, Dunavaršāņas, Hodmēzēvāšārhejas, Kesthejas, Kēthejas, Kiškunhalašas, Keremas, Marcali, Mežētūras, Naġkērešas, Pilišverešvāras, Šoltvadkertas, Sēčēni, Sentendres, Sentešas, Sigetsentmiklošas, Tekelas, Tolnas, Verešēghāzas, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijās ir ierīkotas komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmas un tās ir šīm sistēmām pieslēgtas, Ungārija nav izpildījusi Direktīvas 91/271 3. un 10. pantā paredzētos pienākumus;
 - neveicot pasākumus, kuri vajadzīgi, lai Bēkēšas, Dabašas, Dunavaršāņas, Hodmēzēvāšārhejas, Kesthejas, Kēthejas, Kiškunhalašas, Keremas, Marcali, Mežētūras, Naġkērešas, Pilišverešvāras, Šoltvadkertas, Sēčēni, Sentendres, Sentešas, Sigetsentmiklošas, Tekelas, Tolnas, Verešēghāzas, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijās komunālie notekūdeņi, kas nonāk kanalizācijas sistēmās, pirms novadišanas tiktu attīrīti atkārtoti vai tam līdzvērtīgā veidā, Ungārija nav izpildījusi Direktīvas 91/271 4. un 10. pantā paredzētos pienākumus;
 - neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai Kesthejas, Kēthejas, Marcali, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijās komunālie notekūdeņi pirms novadišanas tiktu pakļauti stingrākai attīrīšanai nekā otrreizējā attīrīšana, Ungārija nav izpildījusi Direktīvas 91/271 5. un 10. pantā paredzētos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 62 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 3. punktam, ja lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Tomēr Tiesa, ja to pamato lietas apstākļi, var nolemt, ka lietas dalībnieks papildus saviem tiesāšanās izdevumiem atlīdzina daļu no pretējās puses tiesāšanās izdevumiem.
- 63 Tā kā šajā lietā Ungārijai spriedums ir nelabvēlīgs attiecībā uz galvenajiem tās prasījumiem, tā sedz savus, kā arī atlīdzina trīs ceturtdaļas no Komisijas tiesāšanās izdevumiem. Komisija sedz vienu ceturtdaļu no saviem tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

- 1) Neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka Bēkēšas, Dabašas, Dunavaršānas, Hodmēzēvāšārhejas, Kesthejas, Kēthejas, Kiškunhalašas, Keremas, Marcali, Mezētūras, Naġkērešas, Pilišverešvāras, Šoltvadkertas, Sēčēni, Sentendres, Sentešas, Sigetsentmiklošas, Tekelas, Tolnas, Verešēghāzas, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijās ir ierīkotas komunālo notekūdeņu kanalizācijas sistēmas un tās ir šīm sistēmām pieslēgtas, Ungārija nav izpildījusi Padomes Direktīvas 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu 3. un 10. pantā paredzētos pienākumus.
- 2) Neveicot pasākumus, kuri vajadzīgi, lai Bēkēšas, Dabašas, Dunavaršānas, Hodmēzēvāšārhejas, Kesthejas, Kēthejas, Kiškunhalašas, Keremas, Marcali, Mezētūras, Naġkērešas, Pilišverešvāras, Šoltvadkertas, Sēčēni, Sentendres, Sentešas, Sigetsentmiklošas, Tekelas, Tolnas, Verešēghāzas, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijās komunālie notekūdeņi, kas nonāk kanalizācijas sistēmās, pirms novadišanas tiktu attīrīti atkārtoti vai tam līdzvērtīgā veidā, Ungārija nav izpildījusi Direktīvas 91/271 4. un 10. pantā paredzētos pienākumus.
- 3) Neveicot pasākumus, kas vajadzīgi, lai Kesthejas, Kēthejas, Marcali, Zalaegersegas un Zalakarošas aglomerācijās komunālie notekūdeņi pirms novadišanas tiktu pakļauti stingrākai attīrīšanai nekā otrreizējā attīrīšana, Ungārija nav izpildījusi Direktīvas 91/271 5. un 10. pantā paredzētos pienākumus.
- 4) Prasību pārējā daļā noraidīt.
- 5) Ungārija sedz savus, kā arī atlīdzina trīs ceturtdaļas Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumu.
- 6) Eiropas Komisija sedz vienu ceturtdaļu no saviem tiesāšanās izdevumiem.

[Paraksti]